

Детската литература у насъ

Една изъ между малкото поучителни и художествени книги отъ многото — наводнили детската литература! Една сърдечна изповѣдь — бодра пѣсень за оня животъ, който е рожба на взаимностъ, дружба и трудъ! Авторътъ е налучкалъ истинския пътъ — по своему, съ прости сръдства и непринудено да пѣе за онова, което вълнува детската и юношеска душа — особено ония отъ селото! Едно отричане и изоставяне на стария отжпканъ пътъ на детската литература — водещъ къмъ змейове, духове и какви ли не още фантастични образи, които не само, че не поучаватъ, възпитаватъ — обогатяватъ крѣхкитѣ и впечатлителни души, а напротивъ ги хвърлятъ въ смутъ, страхъ — ужасъ понѣкога! И всѣки би се запиталъ: целта на детската литература е ли да плаши децата или да ги освежава, да ги учи на другарство и работа?... — Отговорътъ дава младиятъ поетъ Ас. Босевъ. Още въ първата поема „На полето“ проличава, че поетътъ е почувствувалъ пулса на детското сърдце — на детското селско сърдце, което вслушало се въ повика на живота, обещава, като порастне, заедно съ другаритѣ си да изпѣлява онова, което звучи като жажда на живота — да го откърмятъ съ радостъ и съ щастие чрезъ задружния имъ и многостраненъ трудъ. Ето колко просто, но пѣкъ затуй и трогващо и убеждаващо е изразено това обещание:

Въ село имамъ
си другари.
Съ тѣхъ когато порастнемъ,
отъ сърдце ще ви дадемъ
трудъ,
и сили,
и подемъ!
Че сте всички намъ любими
и отъ насъ за всички има:
Младъ учителъ ще съмъ азъ,
а пѣкъ лѣкарь — Атанасъ“ ...

... Радиото, завидна рожба на техниката, не е само сръдство за удоволствие: то поучава, възпитава, сплотява, особено на село. Тая му роль — благотворна е схваналъ младиятъ поетъ и я предалъ въ втората си поема „Лондонъ... София... Парижъ“. Интересътъ, желанието да се види и чуе радиото и очудването отъ него на всички сж голѣми. И ето:

Отъ далечнитѣ кошари —
презъ баири и чукари.
Тошко води,
води леко
за ржката
дѣдо Цеко.
Бързай дѣдичко, да идемъ
въ село чудото да видимъ!
То въ училището свири;
всичко живо тамъ събира...

Старецътъ влиза. Слуша, чуди се, пита, трѣпне отъ ржчениитѣ, и искрено заключава:

Ти кажи го
и речи го —
безъ такива дяволии
просто сме живѣли ний...
Ехъ, сега е другъ свѣта
съ тия дяволски нѣща!

Но духътъ на взаимностъ и обичъ — предпоставка за щастливъ и бодръ животъ — особено ярко и силно се чувствува въ следващата поема „Село Черешово“. Нѣколко стиха сж достатъчни за Босевъ, за да ни обрисова печалната картина — преди сговорчивостта между селянитѣ — на селото:

Бѣше наше село
пусто запусѣло.

Хората му бедни,
бедни и последни

Цѣла нощъ бумтѣше
крѣчмата на Пешо

Люшкаха се хора,
вдигаха раздори...

Идването на учителя е начало на нова страница въ живота му — на селото. Бодритѣ и бащински слова на учителя:

Знайте, че на хора,
като васъ — бедняци —
трѣбва кооперация!

се посрѣщатъ съ одобрение и съ желание да се усъществятъ!... Селото разкипва отъ задруженъ трудъ. Издигатъ се — кооперация, училище... Всички се почувстватъ близки свързани въ името на по-добъръ животъ... А въ последната поема „Ученъ Петко“ — авторътъ засяга другъ единъ боленъ въпросъ — нехайството и надменността на нѣкои селски синове къмъ всички, което може да се нарече просто и селско, завръщайки се въ село следъ нѣколко годишно учение! И весело — съ едва доловима ирония, авторътъ ни описва нехайността на селския ученъ синъ къмъ всѣка работа, която той смѣта унизителна!... Майка му го чувствува чуждъ... Но чрезъ оживѣлия плугъ авторътъ го връща къмъ селското, кара го да разбере философията на живота...

Ти си ученъ,	да, не може;
азъ съмъ простъ,	ни науката безъ насъ,
ала кой кому е гостъ?	нито ние безъ науката,
Виждъ — не може,	за това я тача азъ
	и я любимъ всички тука.

Петко разбира и се промѣня... Трудътъ го възрождава, заобичаватъ го всички... селянитѣ го вече поздравляватъ!...

Само по тоя пътъ, когато обвържете знанието съ труда, ще бждете полезни за себе си и за всички! — сякашъ иска да каже младиятъ авторъ.

Като прибавимъ къмъ всичко това и наличността на факта, че поемитѣ се четатъ на единъ дѣхъ и отъ възрастни, става още по-ясна стойността на тия поеми включени въ спретнатата книжка на Босевъ, илюстрирана оригинално отъ В. Лазаровъ и Ив. Люляковъ.

Нека младиятъ поетъ върви по поетия отъ него пътъ — защото той е избранъ не подъ натиска на нѣкакви предразсѣждци, нито по желание за нагаждане къмъ едни или други, а отъ повика на сърдцето му — познало жаждата на малкитѣ, опръскано съ крѣвната грижа и стремежъ на голѣмитѣ къмъ щастливъ, радостенъ животъ!

Йорданъ Стефановъ